

"Alle(n) Armoede Aanpakken"

DOOR: FEMKE STEENBRUGGEN, ARJAN VAN PEER

DATUM: 2 APRIL 2019

PLAATS: CUIJK

Voorwoord

Het bestrijden van armoede is een onderwerp dat mensen en samenlevingen al eeuwen, zo niet millennia bezighoudt. Toch is het nog relatief kortgeleden tot een échte overheidstaak geworden. Einde 19e eeuw begonnen een aantal Europese regeringen de eerste voorzichtige bewegingen te maken richting de verzorgingsstaat. Vóór die tijd was het bestrijden van armoede iets van de kerk, van de gemeenschap zelf, van charitatieve instellingen. Een mooi voorbeeld daarvan is de Vincentiusvereniging: armoedebestrijding voor en door de gemeenschap vanaf 1854.

Ondanks dat de kracht van de gemeenschap nooit door de overheid geëvenaard kan worden, mogen wij ons in Nederland gelukkig prijzen met een uitgebreid stelsel van voorzieningen voor armoedebestrijding dat vanuit de overheid georganiseerd wordt. Het bieden van een sociaal vangnet is een groot goed. Tóch is het daarmee niet gelukt om armoede uit onze samenleving te bannen. Ook heden ten dage zien we, door allerlei maatschappelijke ontwikkelingen, nog steeds kinderen en volwassenen die te maken hebben met armoede. Het is mijn vurige wens om met dit aanvalsplan in de hand, de dingen die nu al goed gaan voort te zetten en vooral ook nieuwe initiatieven te nemen om de kans op armoede zo klein mogelijk te maken.

Ik licht er daarom graag een tweetal speerpunten uit. Allereerst armoede onder kinderen. Kinderen mogen geen financiële belemmeringen ervaren om aan de ‘normale dingen van het leven’ te kunnen meedoen. Zij zijn (financieel) afhankelijk en zouden zonder zorgen over geld moeten kunnen opgroeien. Overerfbare armoede ofwel generatiearmoede is een fenomeen dat we alleen kunnen doorbreken bij kinderen en de gezinnen waarin zij opgroeien. Het werk dat Stichting Leergeld hierin doet, is cruciaal. Daarnaast is het belangrijker dan ooit om te spreken over armoede- en schuldpreventie in plaats van voorzieningen en hulpverlening. Volwassenen hebben hun eigen verantwoordelijkheid om financieel redzaam te zijn. Het is aan ons om mensen niet te laten verdwalen in onze systeemwereld van regelingen en formulieren. Dat vraagt iets van ons als overheid, maar ook van andere partijen zoals de woningbouwcorporatie, zorgverzekeraars en nutsbedrijven. Hopelijk lukt het ons met al deze partijen tot sluitende netwerkafspraken te komen.

Het bestrijden van armoede onder jong en oud is dus niet iets van de overheid alleen en een wereld zonder armoede is een utopie. Toch moet dat wel ons streven blijven, omdat armoede tot veel meer problemen in het leven van mensen kan leiden. Mensen moeten vooral zelf hun kracht voelen en benutten om uit de armoede te geraken en daarbij zijn particuliere initiatieven en de overheid onmisbare steunpilaren. Vandaar de titel: “alle(n) armoede aanpakken”.

Joost Hendriks,
Wethouder Sociaal Domein

Inhoudsopgave

Aanleiding.....	1
Hoofdstuk 1 - Armoede in Cuijk.....	2
1.1 Wat is armoede?.....	2
1.2 Doelgroep	2
1.3 Huidig minimabeleid.....	3
Hoofdstuk 2 – Armoedebeleid	6
2.1 Sociale effecten	6
2.2 Herijking beleid	6
2.3 Definitie armoede.....	7
2.4 Missie armoedebestrijding	8
Hoofdstuk 3 – Aanpak armoede	9
3.1 Preventie.....	9
3.2 Financiële barrières wegnemen	14
3.3 Passende dienstverlening	22
3.4 Financiering	23
3.5 Planning.....	25
Bijlage 1: betrokken ketenpartners	26

Aanleiding

Met de economie gaat het al een paar jaar de goede kant op, maar niet iedereen profiteert daarvan. Het aantal huishoudens dat in armoede leeft is de afgelopen jaren nagenoeg gelijk gebleven en de economische groei heeft de groeiende groep bijstandsgerechtigden nog niet bereikt. Mede daardoor zijn er meer mensen die langdurig rond of onder de armoedegrens leven.

In 2018 hadden 227.000 huishoudens minstens vier jaar achter elkaar een laag inkomen, meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Dit is 0,6% meer dan in het jaar daarvoor. Dat betekent dat één op de dertig huishoudens in Nederland met hardnekkige armoede kampt. En dit is toch wel verrassend te noemen. Immers, je zou aannemen dat met een groeiende economie de werkloosheid zou dalen doordat mensen vaker en gemakkelijker een baan kunnen vinden en daardoor meer gaan verdienen. Maar de arbeidsmarkt is nog lang niet hersteld en het is een gegeven dat mensen die lang zonder werk gezeten hebben, niet snel meer aan de slag komen. Daarnaast is werk geen garantie tegen armoede. Vooral zelfstandigen zonder personeel zijn kwetsbaar: bijna één op de tien van hen zit onder de lage-inkomensgrens van het CBS, tegen bijna 3 procent van alle werkenden bij elkaar.

Een laag inkomen brengt bovendien ook andere zaken met zich mee. Deze groep heeft minder dan anderen contact met familie, vrienden en burens, is ook minder actief in een vereniging of in vrijwilligerswerk en heeft, in het algemeen, minder vertrouwen in de medemens. Armoede heeft bovendien ook negatieve effecten op de gezondheid, op het IQ van mensen en vergroot de kans op eenzaamheid, depressies en stress.

Tot slot zijn in 2015 verschillende zorgtaken gedecentraliseerd naar gemeenten, waardoor de gemeente een brede verantwoordelijkheid heeft binnen het Sociaal Domein. De verschillende facetten van armoede komen daardoor binnen het Sociaal Domein bij gemeenten met elkaar samen. Maar niet alleen gemeenten, ook diverse (vrijwilligers)organisaties zetten zich dagelijks in omtrent vraagstukken op het gebied van armoede en schulden. Dit vergt een integrale benadering binnen het Sociaal Domein tussen verschillende beleidsterreinen, alsmede tussen de diverse organisaties over hoe we omgaan met armoede. Dit geeft aanleiding om onze aanpak omtrent armoede en schulden te herijken, waarbij we vooral aandacht hebben voor preventie en vroegsignalering, om zo zwaardere problematiek te voorkomen.

Totstandkoming beleidsplan

Het voorliggende beleidsplan is tot stand gekomen middels een intensief participatietraject. Gestart is met een dialoogsessie met de Adviesraden Sociaal Domein en diverse andere ketenpartners waarin met elkaar gesproken is over ervaringen op het gebied van armoede en schulden en welke oplossingen we daar met elkaar voor zien. Voor een overzicht van de betrokken ketenpartners verwijzen we naar bijlage 1. Ook met mensen uit de doelgroep is gesproken over hun ervaringen, waar zij in het dagelijks leven tegenaan lopen en welke verbeterpunten zij hiervoor zien. De uitkomsten van deze dialoogsessie en de gesprekken zijn verwerkt in een eerste concept. Dit concept is vervolgens met dezelfde ketenpartners besproken in een tweede dialoogsessie. Voor deze aanpak is gekozen om te zorgen dat alle betrokken partijen omtrent armoede en schulden met elkaar het dialoog (blijven) voeren zodat het armoedebeleid daadwerkelijk een verschil gaat maken voor de doelgroep en breed gedragen wordt.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 zal allereerst een indicatie worden gegeven van de grootte van de doelgroep aan de hand van diverse parameters. Vervolgens wordt in hoofdstuk 2 een breder kader geschetst rondom de thema's armoede en schulden. Tevens komen in dit hoofdstuk de gehanteerde definitie van armoede en onze missie aan bod. In hoofdstuk 3 worden tot slot aanbevelingen gedaan ten aanzien van het toekomstige beleid op het gebied van armoedebestrijding en schuldpreventie. Deze aanbevelingen zullen worden vertaald naar concrete acties voor de komende jaren waarbij ook aandacht is voor de planning en financiering.

Hoofdstuk 1 - Armoede in Cuijk

1.1 Wat is armoede?

Van 'armoede' bestaan verschillende definities. Binnen de gemeente Cuijk kiezen we ervoor om uit te gaan van een brede kijk op armoede, waarbij niet alleen aandacht is voor de financiële kant, maar ook andere zaken een rol spelen. Armoede is namelijk een complex probleem waarbij zaken als een laag inkomen, maatschappelijke participatie, gezondheid, opleidingsniveau en zelfredzaamheid nauw met elkaar zijn verweven. Armoede en schulden belemmeren daarnaast de mogelijkheid om volwaardig te kunnen deelnemen aan de maatschappij. Bovendien is armoede ook een mentale toestand van geen kansen meer zien, waardoor mensen passief worden en vaak niet meer bij machte zijn om zelfstandig stappen te ondernemen om de situatie wezenlijk te veranderen.

Voor het bepalen van de doelgroep van mensen die in armoede leven kan dus niet alleen gekeken worden naar cijfers omtrent financiële zaken. Een exacte registratie is daardoor lastig. Om toch een beeld te geven van de omvang van de doelgroep maken we gebruik van diverse gegevens. Door onder andere het gebruik van onze huidige minimaregelingen weten we ongeveer hoeveel inwoners in Cuijk moeten rondkomen van een inkomen op of rond het bijstandsniveau. Ook het aantal inwoners dat gebruik maakt van schuldhulpverlening of bewindvoering is bekend. Bovendien zijn er landelijk diverse kengetallen beschikbaar omtrent armoede via onder andere het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD), de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) en het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). Op basis van deze gegevens proberen we een schatting te geven van de totale omvang van de doelgroep.

1.2 Doelgroep

Landelijke cijfers

Landelijk zijn er diverse kengetallen en gegevens omtrent armoede beschikbaar. Op basis van deze gegevens kunnen we opmaken dat Nederland 590.000 huishoudens telt die langdurig een laag inkomen hebben. Dit komt neer op 1,1 miljoen mensen. Dat is ruim 6% van de Nederlandse bevolking. Daarnaast weten we dat landelijk er 421.000 minderjarige kinderen in armoede opgroeien. Gemiddeld is dit 1 op de 9 kinderen. Opmerkelijk is dat 60% van deze kinderen werkende ouders heeft. Werk is dus lang niet altijd een garantie tegen armoede.

Lokale cijfers

Als we deze landelijke cijfers vertalen en daarnaast gebruik maken van lokale cijfers, ontstaat lokaal het volgende beeld.

Allereerst is gekeken hoeveel inwoners in de gemeente Cuijk een uitkering ontvangen. Dit wordt uitgesplitst in uitkeringen inkomensverzekering (WW, WAO, Wajong en AOW) en het aantal uitkeringen sociale voorzieningen (bijstandsuitkeringen). In tabel 1 op worden allereerst het aantal uitkeringen inkomensverzekering en sociale voorzieningen (bijstandsuitkeringen) in Cuijk per 1 juli 2018 weergegeven.

Aantal uitkeringen inkomensverzekering (WW, WAO, Wajong, WIA, AOW)	6.692
<i>Waarvan WW-uitkeringen</i>	476
<i>Waarvan arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (WAO, Wajong, WIA)</i>	1.305
<i>Waarvan AOW-uitkeringen</i>	4.911
Aantal uitkeringen sociale voorzieningen	497

Tabel 1: Aantal uitkeringen inkomensverzekering en sociale voorzieningen, bron Stimulansz Minimascan 2018

Bij deze tabel moet de kanttekening worden gemaakt dat we van inwoners met een uitkering sociale voorzieningen weten dat ze op bijstandsniveau leven en daarmee onder de doelgroep van het armoedebestrijdingsbeleid vallen. Voor de uitkeringen uit inkomensverzekeringen geldt dat deze inwoners niet per definitie in armoede leven. Naast een AOW uitkering kan iemand bijvoorbeeld ook nog pensioen ontvangen en de hoogte van een WW-uitkering is afhankelijk van het laatst verdiende loon.

Naast het aantal uitkeringen uit inkomensverzekeringen en sociale voorzieningen zijn er ook gegevens bekend van het aantal huishoudens die een inkomen net boven het bijstandsniveau hebben. In tabel 2 zijn deze gegevens in beeld gebracht, waarbij verschillende percentages zijn uitgesplitst.

	Aantal huishoudens met inkomen tot ...% van het sociaal minimum								
	101%	105%	110%	115%	120%	125%	130%	140%	150%
Inkomen als werknemer	61	67	89	114	139	166	200	277	355
Inkomen als zelfstandige	44	52	57	60	60	63	65	71	81
Uitkering inkomensverzekering	252	370	507	642	744	867	984	1.170	1.344
Uitkering sociale voorzieningen	224	293	339	358	373	382	387	395	409
Totaal	581	782	992	1.174	1.316	1.479	1.637	1.913	2.188

Tabel 2: Aantal huishoudens met inkomen tot ...% van het sociaal minimum, bron: Stimulansz Minimascan 2018

In totaliteit kent de gemeente Cuijk 10.630 huishoudens. Uit de tabel kunnen we opmaken dat in de gemeente Cuijk 1.174 huishoudens een inkomen tot 115% (dit is de inkomensgrens die door de gemeente wordt gehanteerd bij de minimaregelingen) van het bijstandsniveau hebben. Dit betreft 11% van het totaal aantal huishoudens binnen de gemeente. Daarnaast blijkt uit de tabel dat een laag inkomen niet alleen huishoudens betreft die gebruik maken van uitkeringen inkomensverzekeringen en sociale voorzieningen. Deze tabel bevestigt daarmee nogmaals dat armoede ook werknemers en zelfstandigen kan treffen.

Tot slot zijn er ook lokale gegevens bekend over het aantal kinderen tot 18 jaar die in armoede leven. Voor de gemeente Cuijk gaat dit om 329 kinderen.

	101%	105%	110%	115%	120%	125%	130%	140%	150%
Cuijk	203	263	296	329	365	401	425	499	582

Tabel 3: Kinderen < 18 jaar in huishoudens met inkomen tot ...% van het sociaal minimum, bron: Stimulansz Minimascan 2018

1.3 Huidig minimabeleid

Het huidige minimabeleid is met name gericht op curatieve maatregelen. Dit zijn diverse (gemeentelijke) regelingen die gericht zijn op de (financiële) positie van mensen met een inkomen op of vlak boven het bijstandsniveau. Daarnaast wordt op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ook uitvoering gegeven aan het helpen van mensen met (problematische) schulden.

Een gering verschil tussen loon en uitkering kan een belemmering vormen om betaald werk te zoeken/ accepteren. Zeker wanneer er toeslagen en vergoedingen mogelijk zijn binnen de bijstand, waar een werkende geen beroep op kan doen. Dit noemen we armoedeval: De situatie waarin iemand met een uitkering er niet of nauwelijks in inkomen op vooruitgaat of financieel zelfs slechter af is.

Om uitstroom te activeren maar ook om de regeling toegankelijk te maken voor werkenden met een laag inkomen dient bij de ontwikkeling van nieuwe minimavoorzieningen rekening te worden gehouden met de armoedeval die op kan treden. Dit houdt in dat werken lonend moet blijven. Immers, uit onderzoek blijkt dat het vinden van betaald werk een duurzame oplossing kan bieden voor armoede. Bij veel van onze huidige regelingen

gaan we daarom uit van een inkomensgrens van tot 115% van de geldende bijstandsnorm. Zo blijven mensen die uitstromen uit de bijstand in laagbetaalde banen aanspraak houden op extra faciliteiten die het meedoen mogelijk maken. Een oplossing voor de armoedeval wordt niet geboden door een ruimhartiger armoedebeleid. Hiermee neemt armoedeval alleen maar toe. Het is immers altijd onvermijdelijk dat er eens een einde komt aan het recht op inkomensafhankelijke regelingen.

Om een beter beeld te krijgen van het huidige minimabeleid wordt in tabel 4 inzicht gegeven in hoeveel mensen in 2018 gebruik hebben gemaakt van deze voorzieningen.

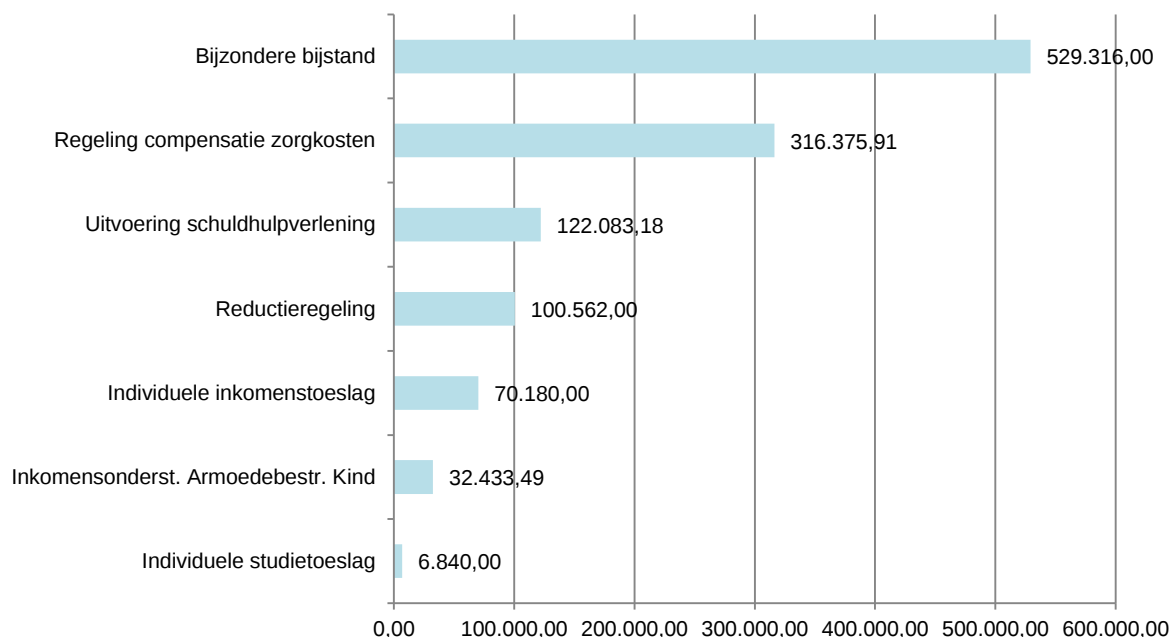
Aantal toekenningen per minimavoorziening				
	Q1 2018	Q2 2018	Q3 2018	Q4 2018
Reductieregeling	292	61	47	77
Bijzondere bijstand	299	288	283	245
Individuele inkomenstoeslag	72	50	25	35
Individuele studietoelage	4	4	4	2
Collectieve Ziektekostenverzekering	628	641	633	nrb
Schuldhelpverlening	177	166	198	175

Tabel 4: Aantal toekenningen per minimavoorziening, bron: Suite Sociaal Domein

In 2018 is op de hierboven genoemde voorzieningen in totaliteit ruim € 1.240.000,- uitgegeven.

Ruim € 1.100.000,- van deze uitgaven zijn wettelijke verplichtingen die hun grondslag vinden in onder andere de Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhelpverlening en de Invorderingswet. Daarnaast hebben we eigen, extra maatregelen getroffen zoals een Reductieregeling, een Collectieve Ziektekostenverzekering en hebben we subsidierelaties met stichting Leergeld, stichting Doejemee en stichting Voedselbank Land van Cuijk. Deze laatste voorzieningen zijn in de uitgaven terug te vinden onder 'Inkomensondersteuning armoedebestrijding kinderen.'

In grafiek 1 wordt een uitsplitsing gedaan ten aanzien van de uitgaven van het minimabeleid over 2018.

Grafiek 1: Uitgaven minimabeleid 2018 in Cuijk

Op basis van de landelijke en lokale gegevens die we hebben over de omvang van de doelgroep en de aantallen die gebruik maken van de huidige miniregelingen binnen de gemeente Cuijk, kunnen we stellen dat we met het huidige minimabeleid niet alle inwoners bereiken die te maken hebben met armoede. Factoren als schaamte, ontkenning van het probleem en gebrek aan informatievoorziening liggen hier waarschijnlijk aan ten grondslag. De uitdaging ligt de komende tijd daarom onder andere in het bereiken van de doelgroep.

Hoofdstuk 2 – Armoedebeloid

2.1 Sociale effecten

Zoals hierboven al beschreven is armoede meer dan een gebrek aan financiële middelen. Armoede heeft vergaande gevolgen voor iemands leven. Armoede zorgt bijvoorbeeld voor minder kans op een opleiding, heeft betrekking op je woonsituatie en je gezondheid. Schaamte, sociaal isolement, eenzaamheid, stress en depressies kunnen een gevolg zijn van armoede. Hieronder wordt een beknopte beschrijving gegeven van een aantal (negatieve) effecten van armoede.

Stress

De constante, langdurige stress heeft een negatief effect op de mogelijkheid om een goede keuze te maken. Het IQ neemt gemiddeld met 13 punten af. Dit is vergelijkbaar met een nacht niet slapen. De acute geldproblemen nemen mensen in beslag, daardoor is er minder aandacht voor de lange termijn en is men alleen bezig met zijn of haar primaire behoeften. Op de lange termijn zorgt chronische stress ervoor dat iemand zich minder bezighoudt met de vraag wat écht belangrijk is en minder invloed op de eigen situatie ervaart.

Gezondheid

Gezond leven is belangrijk, maar gezond leven blijkt in de praktijk niet zo makkelijk als je minder of geen geld te besteden hebt. Groenten en fruit zijn niet goedkoop. Er is geen geld voor een abonnement op de fitnessschool of sportclub. Daarnaast bestaat in de zorg een verplichte eigen bijdrage voor gemaakte ziektekosten en medicijnen, waardoor mensen met een laag inkomen soms de afweging maken om pas later medische hulp in te schakelen.

Kinderen

Kinderen uit een laag-inkomensgezin gaan minder vaak uit dan kinderen waarvan ouders voldoende te besteden hebben. Ze sporten minder, volgen minder muziekles en gaan minder vaak een dagje naar de speeltuin door de kosten die aan deze activiteiten verbonden zijn. Kinderen uit een laag-inkomensgrens nodigen daarnaast ook minder vaak vrienden uit, bijvoorbeeld voor een verjaardag, om te spelen of te blijven eten. Een laag inkomen heeft tot slot ook invloed op schoolactiviteiten waarvoor een eigen bijdrage nodig is, zoals een schoolreis, die moeten kinderen vaak aan zich voorbij laten gaan.

Sociaal isolement

Armoede kan ervoor zorgen dat iemand in een maatschappelijk isolement raakt. Door een beperkt budget nemen de mogelijkheden om deel te nemen aan activiteiten af. Door een beperkt budget is het gebruik van een auto of het openbaar vervoer te kostbaar. Dit geldt ook voor een telefoon, computer of internet. De mogelijkheid om ergens te komen, contact te leggen of je zelf te voorzien van informatie wordt daardoor ook een stuk lastiger.

Onze aangescherpte aanpak omtrent armoede kan voor inwoners een kanteling betekenen. Door preventief armoede te bestrijden en hulp te bieden aan inwoners die in armoede leven, wordt de mogelijkheid geboden om meer betrokken te raken bij de samenleving. Daarnaast is de hoop dat er door de hulp ruimte ontstaat om de passieve houding, veroorzaakt door de armoede- en/of schuldenproblematiek, te doorbreken zodat er ook mogelijkheden ontstaan om deel te nemen aan de maatschappij. Dit vormt daarnaast ook een goede voorbeeldfunctie voor kinderen die in armoede opgroeien, waardoor de overerfbaarheid van armoede kan worden voorkomen.

2.2 Herijking beleid

Het huidige beleid is tot stand gekomen ten tijde van de transities in het Sociaal Domein, waardoor we tot op heden in de gemeente Cuijk alleen minimebeleid kennen. Dit is beleid waarin met name curatieve voorzieningen

floreren. Zo treffen we diverse gemeentelijke regelingen die specifiek gericht zijn op de (financiële) positie van mensen met een inkomen op of vlak boven het bijstandsniveau.

De afgelopen jaren heeft het Sociaal Domein zich echter doorontwikkeld. We werken steeds meer toe naar het ontwikkelen van integraal beleid, waarin diverse leefgebieden met elkaar worden verweven. Ook de rol van het voorliggende veld is veranderd. Vanuit de samenleving wordt meer zelfstandig opgepakt en ontwikkelen zich diverse (burger)initiatieven en vrijwilligersorganisaties. Daarnaast is de laatste jaren veel onderzoek gedaan naar armoede, waaruit is gebleken dat armoede meer is dan alleen een gebrek financiële middelen, zoals hierboven omschreven. Al deze componenten laten de noodzaak tot een verschuiving zien, namelijk van curatief naar preventief beleid. Het voorkomen van (zwaardere) problematiek is immers beter dan genezen. Dit vraagt een herijking van het beleid, doordat we willen inzetten op een bredere aanpak dan het huidige minimabeleid. Om deze bredere scope te borgen spreken we vanaf heden niet meer van minimabeleid, maar van armoedebestrijding, waarin zowel preventieve als curatieve maatregelen aan bod komen. Deze werkwijze sluit bovendien aan bij de Structuurvisie Sociaal Domein.

Om te kunnen herijken is het echter eerst van belang om inzichtelijk te krijgen hoe ons huidige minimabeleid functioneert. Wat zien we gebeuren en gaat er goed, maar natuurlijk is de vraag 'wat kan er beter?' van nog groter belang. Uit de dialoogsessies met de Adviesraad Sociaal Domein en diverse ketenpartners hebben we het volgende opgehaald.

Wat gaat goed?

- *Gezinnen met kinderen hebben binnen de gemeente Cuijk prioriteit. Alle kinderen verdienen immers dezelfde kansen en hebben het recht om zo zorgeloos mogelijk op te groeien.*
- *Bij de bestrijding van armoede werken we samen met professionele organisaties, vrijwilligers en betrokken inwoners. Daarmee maken we gebruik van de kracht die al in Cuijk aanwezig is en vergroten we de mogelijkheden om inwoners te ondersteunen.*
- *Bij het bepalen van ondersteuning in het kader van schuldhulpverlening bieden we maatwerk. De ondersteuning wordt afgestemd op de behoefte van de inwoner (of het gezin).*

Wat kan beter?

- *Bij de aanpak van armoede hanteren we een integrale probleemaanpak. Dit houdt in dat we niet alleen kijken naar financiën, maar naar de inwoner (of het gezin) als geheel. Hierbij betrekken we zowel de financiën als werk, gezondheid, huisvesting, opvoeding en scholing.*
- *Bij de aanpak van armoede zetten we actief in op het leggen van contact met inwoners die armoede ervaren. We gaan niet afwachten of inwoners naar ons toe komen, maar dragen actief uit dat zij er niet alleen voor staan en gaan er samen met ketenpartners en vrijwilligers op af. Zelfredzaamheid is niet het uitgangspunt, maar het doel.*

Op basis van de bovenstaande punten is vervolgens samen met het voorliggend veld de definitie en missie van armoedebestrijding besproken en geformuleerd.

2.3 Definitie armoede

We spreken van armoede als:

Inwoners ervaren dat zij zelf niet kunnen voorzien in hun primaire basisbehoeften.

We hanteren een brede definitie van armoede:

- Armoede betekent niet alleen het kunnen voorzien in de primaire levensbehoeften als huisvesting, voedsel, nutsvoorzieningen, kleding en gezondheidszorg. Er is ook sprake van armoede als er geen

mogelijkheid is te **participeren**. Kunnen meedoen aan de maatschappij en contacten onderhouden zijn basisbehoeften.

- Armoedebestrijding is **maatwerk**. Bij armoede gaat het minder om de daadwerkelijke hoogte van het inkomen, maar meer om het algehele gevoel dat iemand bij zijn of haar situatie heeft en in hoeverre iemand zich zorgen maakt.
- Armoede kan zowel **zichtbaar** als **verborgen** zijn. Armoede komt in alle lagen van de bevolking voor. Rondom het leven in armoede heerst vaak een taboe, waardoor inwoners geen beroep doen op ondersteuning en daardoor niet bij instanties bekend zijn.

2.4 Missie armoedebestrijding

‘Niemand in Cuijk leeft of groeit op in armoede.’

Armoede heeft een grote impact op het welzijn en de perspectieven van inwoners. We streven ernaar om armoede en schuldenproblematiek zoveel als mogelijk te verminderen onder de inwoners van de gemeente Cuijk.

Onze missie dat niemand in Cuijk opgroeit of leeft in armoede willen we bereiken door in te zetten op:

1. Preventie van armoede. We willen onze inwoners met financiële problemen eerder in beeld krijgen om zo groter worden armoede- en/of schuldenproblematiek te voorkomen. We willen dit kracht bij zetten door in te zetten op vroegsignalering, passende begeleiding bij schulden en een treffende campagne waarmee we inwoners willen informeren over welke ondersteuning er vanuit de gemeente en ketenpartners kan worden geboden op het gebied van armoede- en schuldenproblematiek.
2. Voorkomen van financiële barrières. Ondanks de groter wordende aandacht voor preventieve voorzieningen moeten we onze curatieve regelingen niet vergeten. Belangrijk is dat we hierop blijven investeren en deze voorzieningen doorontwikkelen. Deze voorzieningen moeten er immers toe bijdragen dat inwoners kunnen blijven participeren in de samenleving. De komende jaren gaan we daarom onze voorzieningen actualiseren. Naast onze eigen voorzieningen gaan we ook nauwer samenwerken met andere (vrijwilligers) organisaties die ook curatieve voorzieningen voor inwoners in armoede aanbieden (stichting Leergeld en stichting Doejemee).
3. Passende dienstverlening. Gesprekken met de doelgroep hebben ons geleerd dat we op een andere manier naar vraagstukken moeten kijken. De vraagstukken van deze tijd op het gebied van armoede raken meerdere thema's. Armoede heeft effect op de gezondheid, het welbevinden etc. Dit vraagt dan ook om een integrale benadering waar ruimte is voor maatwerk. Om een match mogelijk te maken tussen de vraag van de inwoners en het aanbod van de gemeente willen we de komende jaren inzetten op een meer passende dienstverlening middels de ontwikkeling van een integrale toegang en het verder vormgeven van onze integrale dienstverlening.

Bij alle bovenstaande speerpunten speelt het voorliggend veld natuurlijk een belangrijke rol. Zij vormen onze oren en ogen in het veld maar, nog belangrijker, staan inwoners in armoede bij. De bovenstaande pijlers zullen dan ook samen met het voorliggend veld worden vormgegeven, zodat we op daadkrachtige wijze armoede- en schuldenproblematiek kunnen bestrijden en daarnaast ook het taboe rondom armoede en schulden kunnen doorbreken.

Hoofdstuk 3 – Aanpak armoede

Op basis van de in hoofdstuk 2 geschetste kaders gaan we invulling geven aan ons armoedebeleid. Dit doen we aan de hand van drie pijlers:

1. Preventie
2. Wegnemen financiële barrières
3. Passende dienstverlening

3.1 Preventie

Voorkomen is beter dan genezen luidt het credo. Preventie vinden we daarom een belangrijk thema. Duurdere hulp en ondersteuning in de toekomst kunnen we wellicht voorkomen door nu in te zetten op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid. Hiermee stimuleren we dat inwoners zoveel mogelijk in hun eigen kracht opereren en dat zij zoveel mogelijk gebruik maken van hun mogelijkheden in plaats van hun beperkingen.

Preventie is op vele manieren vorm te geven maar we kiezen ervoor om te starten met: het geven van de juiste informatie en adequaat advies, het bieden van ondersteuning aan cliënten en het inzetten op vroegsignalering. De samenwerking met ketenpartners en sociale kernteams is hierin essentieel. Zij vormen namelijk vaak de brug tussen de inwoners en de gemeente. Samen zorgen we ervoor dat de toegang tot ondersteuning voor onze inwoners zo eenvoudig mogelijk is. Hierbij is het van groot belang dat onze professionals, ketenpartners in het veld en vrijwilligers goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden en hun omgeving goed kennen.

3.1.1 Campagne informatievoorziening minimavoorzieningen

Als gemeente hebben we verschillende regelingen om gezinnen met een laag inkomen te ondersteunen. Toch zien we dat relatief weinig gezinnen hiervan gebruik maken. Dit kan te maken hebben met schaamte, ontkenning van het probleem of gebrek aan informatie.

Als gemeente willen we hier verandering in aanbrengen. Daarom starten we met een campagne waarmee we meer bekendheid geven aan de bestaande minimavoorzieningen en aandacht hebben voor het doorbreken van het taboe op armoede- en schuldenproblematiek. De campagne richt zich zowel op de gebruikelijke informatievoorziening (flyers, brochures, posters e.d.) als op vernieuwende informatievoorziening waarbij we met name gebruik gaan maken van social media en beeldmateriaal. Hierbij hebben we aandacht voor doelgroepen waarvan bekend is dat zij meer risico lopen op armoede zoals statushouders en laaggeletterden, maar proberen we ook een breder publiek te bereiken. Op deze manier hopen we dat meer huishoudens in armoede gebruik gaan maken van onze regelingen.

Campagne Fysieke informatievoorziening	
Wat	Om de doelgroep beter te bereiken starten we een fysieke campagne welke zich richt op onze minimavoorzieningen. We doen dit middels brochures, flyers en posters waardoor inwoners meer inzicht krijgen in de mogelijkheden binnen onze gemeente als gaat om voorzieningen in het kader van armoedebestrijding en schuldenpreventie. De posters en brochures worden vervolgens verspreid door de gemeente. Hierbij richten we ons op plaatsen waar inwoners met een groter risico op armoede en/of schulden komen, bijvoorbeeld bij het UWV en de afdeling Werk en Inkomen van de gemeente, maar hebben we daarnaast ook oog voor plekken waar normaliter dergelijke informatie niet snel vindbaar is, maar wel veel inwoners komen. Hierbij kan gedacht worden aan sportkantines, sportscholen, bibliotheken, supermarkten e.d. We zorgen bovendien voor begrijpelijke teksten. Op deze wijze wordt een zo breed mogelijk publiek bereikt.
Wanneer	De fysieke campagne omtrent de verbetering van de informatievoorziening betreffende minimavoorzieningen zal in kwartaal 2 en kwartaal 3 van 2019 plaatsvinden.
Kosten	Op dit moment is het nog onvoldoende te duiden wat de kosten van deze fysieke

informatievoorziening zullen zijn. Aangezien de informatievoorziening echter voor zowel Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert gelijkenissen vertoont, maakt dit het mogelijk om de kosten voor deze campagne evenredig te verdelen. Voor 2019 reserveren we 3.000,- om de campagne te realiseren. Per gemeente bedragen de kosten dan € 1.000,-

Campagne Social Media

Wat	Naast een campagne waarin we vooral met flyers, brochures en posters onze voorzieningen kenbaar willen maken, besteden we in 2019 ook aandacht aan een groter wordende doelgroep van mensen met armoedeproblematiek: laaggeletterden en jongeren. Dit is een doelgroep die we op het moment maar moeilijk bereiken. We denken dat dit deels ook te maken heeft met onze communicatie. Naast de gangbare geschreven communicatie-uitingen, gaan we daarom ook inzetten op vernieuwing door gebruik te maken van beeldmateriaal. Hierbij kan gedacht worden aan een verfilming van onze informatie omtrent minimavoorzieningen. Door middel van deze visuele campagne, die gedeeld kan worden op diverse social media kanalen, hopen we meerdere (nieuwe) doelgroepen te bereiken.
Wanneer	In kwartaal 4 van 2019 zal de campagne op social media waarin we op visuele wijze informatie verstrekken aan inwoners over onze minimavoorzieningen worden ontwikkeld. Deze campagne zal in 2020 daadwerkelijk van start gaan.
Kosten	Op dit moment is het nog onvoldoende te duiden wat de kosten van deze visuele informatievoorziening zullen zijn. Aangezien de informatievoorziening echter voor zowel Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert gelijkenissen vertoont, maakt dit het mogelijk om de kosten voor deze campagne evenredig te verdelen. Voor 2020 reserveren we 6.000,- om de campagne te realiseren. Per gemeente bedragen de kosten dan € 2.000,-

3.1.2 Intensivering samenwerking SamenSterker

In 2017 hebben diverse ketenpartners de handen ineengeslagen om armoede en schulden te signaleren, te voorkomen en te bestrijden. Dit heeft zich doorontwikkeld tot een netwerk genaamd SamenSterker waar organisaties elkaar actief opzoeken om zo armoede- en schuldenproblematiek effectief te kunnen aanpakken. De gemeente Cuijk participeert in dit netwerk en faciliteert het netwerk daar waar het kan.

Intensivering samenwerking SamenSterker

Wat	Eind 2018 hebben ca. 30 organisaties, welke zich bezighouden met armoedeproblematiek, een intentieverklaring getekend waarin ze aangeven door te willen bouwen aan het netwerk SamenSterker. Ook de gemeente Cuijk heeft deze verklaring ondertekend. Voor 2019 (en verder) betekent dit dat we SamenSterker blijven faciliteren. Dit doen we met name door het delen van kennis en ons netwerk. Binnen het netwerk zijn diverse werkgroepen ontstaan rondom knelpunten die door de deelnemende partijen werden gesignaleerd. Eén van de werkgroepen houdt zich bijvoorbeeld bezig met voorlichting op het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. In deze leeftijd kunnen jongeren namelijk al snel problematische schulden opbouwen. Door goede voorlichting probeert deze werkgroep dat te voorkomen of jongeren te wijzen op plekken waar zij hiervoor hulp kunnen ontvangen. Andere werkgroepen richten zich onder andere op problematiek bij statushouders, toegankelijke informatievoorzieningen het verbinden van vrijwilligers. Als gemeente participeren we actief in een aantal van deze werkgroepen. Zo geven we samen met
------------	--

ketenpartners invulling aan een informatiepunt (SamenWijzer) waar inwoners terecht kunnen met vragen over geld en/of armoede. Dit informatiepunt wordt zowel fysiek als digitaal vormgegeven.

Wanneer Het doorbouwen aan het netwerk SamenSterker is gestart met het ondertekenen van de intentieverklaring eind 2018. In 2019 (en verder) zullen we uitvoering geven aan de intentieverklaring.

Kosten In de intentieverklaring is door de deelnemende partijen uitgesproken het netwerk SamenSterker zoveel mogelijk door te ontwikkelen binnen de bestaande middelen.

3.1.3 Pilot bewindvoering

Veel gemeenten in Nederland, waaronder de gemeenten in het Land van Cuijk, zien de uitgaven bijzondere bijstand voor de kosten van bewindvoering jaarlijks oplopen. Gemeenten hebben geen grip op deze uitgaven. De kantonrechter wijst immers de verzoeken toe en de noodzaak is daarmee bepaald. Diverse gemeenten hebben geprobeerd deze uitgaven te reduceren door bijvoorbeeld bewindvoering in eigen beheer te bieden of andere maatregelen te treffen. Tot nu toe heeft de rechtspraak echter uitgewezen dat dit niet is toegestaan.

Daarnaast speelt de vraag of een klant het meest geholpen is met bewindvoering. Met andere woorden: is dit het juiste hulpaanbod, passend bij de situatie.

Schuldhulpverlening en/of budgetcoaching via de gemeente kan bij uitstek een goed alternatief zijn als oplossing voor geldproblemen. Het betreft enerzijds een minder zwaar traject en anderzijds krijgt men professionele begeleiding om weer financieel zelfredzaam te worden en te blijven. Dat laatste wordt bij bewindvoering vaak achterwege gelaten. Ander gedrag aanleren kost namelijk eenmaal tijd en vergt specifieke expertise. Middels deze pilot willen we meer vat krijgen op de instroom en uitstroom binnen bewindvoering/ schuldhulpverlening en willen we financiële zelfredzaamheid bevorderen.

Pilot terugdringen bewindvoering

Wat Door middel van de pilot terugdringen bewindvoering willen we de kosten vanuit de Bijzondere Bijstand m.b.t. bewindvoering verminderen. Dit doen we enerzijds door de instroom te beperken en anderzijds door op verantwoorde wijze de uitstroom te bevorderen.

Deze grip op in- en uitstroom willen we bereiken door het sluiten van een convenant met bewindvoerders, ketenpartners en de gemeente.

Instroombeperking:

Samen met ketenpartners en bewindvoerders gaan we in gesprek om onze wensen en doelen omtrent bewindvoering gelijk te stellen. Deze moeten namelijk leiden tot een werkwijze waarin meer ruimte komt voor maatwerk waardoor instroom in bewind afneemt.

Op het moment dat er een convenant met bewindvoerders ligt is de werkwijze als volgt: Vóór de klant door de bewindvoerder wordt aangemeld bij de rechtbank vindt er een screening plaats met het wetenschappelijk gevalideerde instrument Mesis bij de "integrale toegang/ de Poort voor financiële problemen" (op dit moment uitgevoerd door PLANgroep). De bewindvoerder kan zijn klant hierbij begeleiden. Met behulp van deze screening komt er een advies of onderbeschermingsbewind inderdaad het juiste middel is, of dat er ook met een andere vorm van budgetondersteuning kan worden voldaan zoals een pakket budgetbeheer.

Indien bewind het juiste middel is, kan de bewindvoerder verder met de aanvraag. Tegelijkertijd kan de samenwerking met schuldhulpverlening worden ingezet, waardoor bewindvoering en

schuldhulpverlening parallel kunnen plaatsvinden en zo sneller een oplossing voor de schulden kan worden gevonden.

Indien een andere vorm van ondersteuning toereikend is, krijgt de bewindvoerder wel betaald voor zijn inspanningen tot dan toe en kan de andere ondersteuning (budgetbeheer) opgestart gaan worden. Bewindvoerders die ervoor kiezen deel te nemen aan deze pilot zullen opgenomen worden op een 'geaccrediteerde lijst' waaruit de klant kan kiezen.

Iedere ketenpartner committeert zich aan de afspraak dat zij niet meer rechtstreeks verwijzen naar bewindvoerders, maar de klant aanmelden bij 'de integrale toegang/de Poort' voor financiële problemen, waar bekeken zal met welke ondersteuning de klant het beste geholpen is. Deze afspraak zal in de toekomst worden vastgelegd in de subsidiebeschikking en/of het werkprotocol van de betreffende ketenpartner.

In het kader van deze pilot zal tevens contact worden gezocht met de Rechtbank, gezien daar verzoeken tot bewindvoering worden toegewezen. In het kader van instroombeperking is het onze ambitie om ook met de Rechtbank tot afspraken te komen.

Uitstroombevordering

Budgetondersteuning heeft vele vormen. Bewindvoering is daar slechts één van. Om meer maatwerk te kunnen leveren en ook te zorgen voor eventuele doorstroom naar een andere (lichtere) vorm van ondersteuning gaan we de hieronder beschreven werkwijze hanteren.

De bewindvoerder kan klanten (waar de gemeente bijzondere bijstand voor betaalt) aanbieden om via 'de integrale toegang/ de Poort' een screening te laten verzorgen. Op basis van deze 0-meting wordt bekeken of de klant leerbaar is om gecoacht te worden naar een lichtere vorm van ondersteuning. Deze coaching wordt door de gemeentelijke schuldhulpverlening uitgevoerd. Aan het einde van de coaching wordt wederom het screeningsinstrument Mesis ingezet om te kijken welke vorm van ondersteuning dan het best passend is. Indien dit geen bewindvoering meer is, vraagt de bewindvoerder met de klant om opheffing van het bewind en wordt de klant warm overgedragen naar een andere vorm van ondersteuning of, in uitzonderlijke gevallen, stroomt de klant helemaal uit.

Indien bewindvoering wel het juiste middel blijkt te zijn, kan met behulp van Mesis jaarlijks nog een herindicatie plaats vinden.

Wanneer	PLANgroep start in kwartaal 3 van 2019 met de verkenning om te komen tot een convenant met ketenpartners en bewindvoerders. Afhankelijk van het verkregen draagvlak zal begin 2020 gestart worden met de implementatie van de werkwijze en het actiever inzetten van Mesis om passende schuldhulpverlening te bieden.
----------------	---

Kosten	De aanpak om tot overeenstemming tussen ketenpartners, gemeente en bewindvoerders te komen is voor de gemeenten Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert vergelijkbaar. Dit maakt het mogelijk dat de kosten evenredig over de vijf gemeenten gedeeld kunnen worden.
---------------	---

De kosten voor de verkenning bedragen daardoor minimaal € 2.364,- en maximaal € 3.268,-. De implementatie gedurende 1 jaar (1 dagdeel per week x 45) kost € 3.240,-

3.1.4 Vroegsignalering

Als gemeente vinden we het belangrijk dat we in een vroeg stadium inwoners met schulden in beeld krijgen. Zodoende kunnen we zwaardere problematiek voorkomen. Op dit moment komen deze inwoners pas in beeld op het moment dat schulden dermate hoog zijn dat hun situatie precair is. Middels deze aanpak willen we hier verandering in aanbrengen. We gaan dat doen middels een tweetal voorzieningen.

BKR tool “Vindplaats Schulden”

Wat Als gemeente gaan we in 2019 starten met de BKR tool “Vindplaats Schulden” (VPS). Middels deze tool krijgen we als gemeente zicht op inwoners met betalingsachterstanden tussen de 30 en 100 dagen bij (meer dan) twee schuldeisers. Maandelijks produceert deze tool een overzicht van inwoners die voldoen aan bovenstaande criteria. Vanuit de tool kunnen we inwoners selecteren met wie we het gesprek aangaan over schuldhelpverlening. Bij deze inwoners wordt op dat moment het incassotraject stilgezet. De schuldeisers kunnen binnen de tool zien hoe het contact met de klant verloopt en of er een schuldhelpverleningstraject is opgestart. Op het moment dat de inwoner aangeeft geen gebruik te willen maken van schuldhelpverlening, gaat de schuldeiser het incassotraject weer opstarten.

Deze tool geeft ons als gemeente de mogelijkheid om in een heel vroeg stadium inwoners met betalingsachterstanden in beeld te brengen. In veel gevallen betreft dit inwoners die in ons bestand nog niet bekend zijn. Door er vroeg op af te gaan, kunnen groter wordende schulden voorkomen worden en kunnen we een grotere doelgroep wijzen op de mogelijkheid van onze gemeentelijke voorzieningen als een reductieregeling of collectieve ziektekostenverzekering of de mogelijkheden die het voorliggend veld biedt.

Wanneer Het voornemen is om in kwartaal 3 en 4 van 2019 te starten met de inrichting van de tool. Dit houdt in dat we het systeem klaar kunnen zetten om rapportages te draaien. De daadwerkelijke vulling van de tool hangt nauw samen met het aantal organisaties die mee willen werken aan een dergelijke signalering. Hier worden convenanten voor afgesloten.

De verwachting is dat medio 2020 gestart kan worden met de daadwerkelijke vroegsignalering, waarbij inwoners met betalingsachterstanden persoonlijk zullen worden benaderd.

Dit is een aanvulling op de bestaande dienstverlening in het kader van schuldhelpverlening.

Kosten De werkorganisatie CGM zal het abonnement op de BKR tool afsluiten. De tool is daarmee voordeliger af te nemen, terwijl de drie gemeenten er wel afzonderlijk gebruik van kunnen maken. De kosten betreffen voor het CGM gebied € 550,- per maand. De kosten per gemeente bedragen vervolgens:

	Maandelijks*	Jaarlijks*
Cuijk	€ 250,-	€ 3.000,-
Grave	€ 150,-	€ 1.800,-
Mill en Sint Hubert	€ 150,-	€ 1.800,-

* op basis van inwonersaantal

Convenanten vroegsignalering

Wat Om uitvoering te geven aan vroegsignalering via de hierboven beschreven BKR tool zullen er convenanten afgesloten moeten worden met diverse organisaties, zoals nutsbedrijven, zorgverzekeraars en woningcorporaties. Wanneer zij betalingsachterstanden signaleren bij hun klanten wordt dit doorgegeven via de tool, zodat we als gemeente in een vroeg stadium huishoudens in beeld krijgen waar (schulden)problematiek speelt. In 2019 starten we daarom met gesprekken met deze organisaties om te bezien of we tot convenanten kunnen komen waarin we

afspraken maken over vroegsignalering. Met de woningcorporatie Mooiland hebben we inmiddels al een dergelijk convenant lopen. Hierin is de ambitie opgenomen om huisuitzettingen vanwege het niet nakomen van betalingsverplichtingen te voorkomen. Met name wanneer het gezinnen met (minderjarige) kinderen betreft vinden wij het van belang om te allen tijde huisuitzettingen te vermijden.

Wanneer In kwartaal 3 en 4 2019 zal worden gestart met het voeren van gesprekken met zorgverzekeraars, nutsbedrijven en woningcorporaties welke gericht zullen zijn op samenwerkingsafspraken. Deze convenanten zijn ook noodzakelijk bij de inrichting van de BKR-tool. De planning van het sluiten van convenanten en de inrichting van de BKR-tool wordt daarom op elkaar afgestemd.

Kosten Er zijn geen kosten verbonden aan het sluiten van de convenanten.

3.2 Financiële barrières wegnemen

Het bereikbaar maken van onze voorzieningen is niet genoeg. Bepaalde doelgroepen binnen onze gemeente zijn, om mee te kunnen doen aan de samenleving, afhankelijk van onze minimavoorzieningen. We hopen door meer preventief te werken te voorkomen dat inwoners gebruik moeten maken van deze minimavoorzieningen, maar voor een deel van de doelgroep zal een vangnet in de vorm van deze curatieve voorzieningen altijd noodzakelijk zijn.

3.2.1 Actualisatie minimaregelingen

Binnen de gemeente Cuijk kennen we verschillende minimaregelingen. Onderstaand zal een compleet overzicht worden gegeven van de huidige regelingen, waarin de uitgangspunten van de diverse voorzieningen worden beschreven. Dit geeft meer inzicht in aan welke knoppen de gemeente kan draaien.

Binnen deze pijler richten we ons vooral op het met regelmaat actualiseren van de regelingen.

In tegenstelling tot andere onderdelen in dit document zal het kostencomponent bij de diverse regelingen ontbreken. Aan het actualiseren van onze bestaande regelingen zitten namelijk geen kosten verbonden, enkel de ureninzet van beleidsambtenaren en consultants. Ook is het moeilijk te duiden wat de doorgevoerde wijzigingen voor financieel effect zullen hebben. Hierin zijn we mede afhankelijk van het aantal inwoners dat gebruik maakt van onze regelingen.

Bijzondere bijstand

Parameters Soms worden inwoners geconfronteerd met bijzondere omstandigheden en daardoor onverwachte kosten. Als deze kosten door een inwoner niet betaald kunnen worden, kan hiervoor bijzondere bijstand worden aangevraagd. Dit betreft extra, noodzakelijke kosten die gemaakt moeten worden door ziekte, beperking of andere bijzondere redenen.

De vergoeding is alleen bedoeld voor noodzakelijke kosten. Er kan géén bijzondere bijstand verkregen worden voor schulden of het wettelijk eigen risico van de zorgverzekering. Iedereen met een laag inkomen (bijvoorbeeld uit werk, uitkering of pensioen) en geen of weinig eigen vermogen kan bijzondere bijstand ontvangen.

Inwoners kunnen bijzondere bijstand aanvragen als hun inkomen niet hoger is dan 115% van de geldende bijstandsnorm en het vermogen niet boven de wettelijke grens uitkomt. Deze grens is als volgt:

Leefsituatie	Maximaal toegestaan vermogen
Gezamenlijke huishouding	€ 12.240,-
Alleenstaande ouder	€ 12.240,-

De voorwaarden om aanspraak te kunnen maken op bijzondere bijstand verschillen per kostensoort. De omstandigheden en de aard van de kosten bepalen de vergoeding die wordt toegekend. Hierbij wordt rekening gehouden met wat een inwoner nog zelf kan betalen.

Er kan bijzondere bijstand aangevraagd worden voor:

Medische kosten

Medische kosten worden vergoed vanuit de basisverzekering van de zorgverzekeraar. Dit betekent dat medische kosten in principe niet in aanmerking komen voor een vergoeding vanuit de bijzondere bijstand.

Soms zijn er echter individuele bijzondere omstandigheden waardoor er mogelijk toch bijzondere bijstand verstrekt kan worden. Dit is in ieder geval niet mogelijk als het gaat om de wettelijke eigen bijdrage, de reiskosten voor medische behandelingen of de kosten voor een aanvullende verzekering.

Advocaatkosten

Soms heeft een inwoner juridische bijstand nodig, waarvoor betaald moet worden. Wanneer een inwoner deze kosten niet kan betalen, kan een toevoeging worden aangevraagd bij de Raad van de Rechtsbijstand. Deze toevoeging betekent dat de kosten voor mediation of rechtsbijstand worden gesubsidieerd. Als de Raad van de Rechtsbijstand deze toevoeging toekent dan betalen zij een deel van de kosten van de mediator of advocaat. Daarnaast betaalt de inwoner altijd een eigen bijdrage. Deze is afhankelijk van de hoogte van het inkomen. Ook moeten er griffierechten worden betaald. Voor deze eigen bijdrage en het griffierecht kan bijzondere bijstand verstrekt worden.

Een inwoner komt niet in aanmerking voor vergoeding van de volgende kosten:

- Reiskosten voor het bijwonen van rechtszittingen.
- Kosten die gemaakt worden naast de eigen bijdrage, hierbij valt te denken aan kosten die u moet maken voor medische adviezen en getuige-deskundigen.

Bewindvoeringskosten

Als een inwoner door de kantonrechter onder bewind gesteld is, dan kan bijzondere bijstand toegekend worden voor de bewindvoeringskosten. De kosten worden vergoed vanaf de datum dat de rechter het bewind heeft uitgesproken. Dit geldt alleen voor de kosten van een zogenaamde beschermbewindvoerder.

Wanneer een bewindvoerder aangesteld is in het kader van de WSNP (Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen), dan kan voor de kosten van de WSNP-bewindvoerder geen bijzondere bijstand worden verkregen.

Duurzame gebruiksgoederen

Duurzame gebruiksgoederen (bijvoorbeeld een koelkast, wasmachine of televisie) zijn algemene kosten, waarvan verwacht wordt dat mensen die zelf betalen. Ook wanneer men een laag inkomen heeft.

Als er geen geld is gespaard voor deze goederen, zal eerst nagegaan moeten worden of er een lening afgesloten kan worden voor deze kosten bij bijvoorbeeld de Gemeentelijke Kredietbank in Nijmegen (GKB). Indien de bank erom vraagt kan de gemeente borg staan.

Soms zijn er echter individuele bijzondere omstandigheden waardoor de extra uitgaven voor noodzakelijke duurzame gebruiksgoederen niet zelf betaald kunnen worden of hiervoor geen lening verstrekt kan worden. Wanneer hiervan sprake is, dan kan er eventueel een lening door

de gemeente worden verstrekt.

Wat De beleidsregels Bijzondere Bijstand worden geactualiseerd. De uitgangspunten van de regeling blijven ongewijzigd.

Wanneer Kwartaal 3 en 4 2019

Collectieve Ziektekostenverzekering (CZV)

Parameters Verzekeren tegen ziektekosten wordt steeds duurder. Daarom heeft de gemeente een collectieve zorgverzekering voor minima. Het zogenaamde GemeentePakket VGZ biedt een uitgebreide dekking tegen een lagere premie. De CZV heeft onder de potentiële doelgroep in Cuijk een bereik waar nog winst te behalen valt; ruim 33% (621 personen) van de doelgroep maakt gebruik van de CZV. Dit percentage ligt ten opzichte van het regionale en landelijke gemiddelde met respectievelijk 50% en 47% fors lager. Hier is dan ook nog de nodige winst te behalen. In de campagne zal hier op worden ingezet.

Het GemeentePakket VGZ wordt aangeboden aan inwoners die een inkomen hebben tot 115% van de bijstandsnorm én ook niet beschikken over vermogen dat boven de vermogensgrens van de bijstand ligt. Deze grens is als volgt:

Leefsituatie	Maximaal toegestaan vermogen
Gezamenlijke huishouding	€ 12.240,-
Alleenstaande ouder	€ 12.240,-
Alleenstaande	€ 6.120,-

Ook inwoners met een andere uitkering of inkomsten uit arbeid, die aan beide voorwaarden voldoen, kunnen zich opgeven voor deelname aan de collectieve ziektekostenverzekering via de gemeente.

De collectieve zorgverzekering maakt onderdeel uit van de Regeling Compensatie Zorgkosten (RCZ). Op grond van deze regeling kan de gemeente mensen met een laag inkomen compenseren voor hun zorgkosten. Dit betekent dat de gemeente maandelijks bijdraagt in de premie voor het GemeentePakket VGZ.

In 2019 bedraagt de compensatie € 30,- per maand voor de polis zonder verzekering eigen risico en € 43,- per maand voor de polis waarbij het eigen risico geheel wordt meeverzekerd.

De compensatie wordt door VGZ direct in mindering gebracht op de maandelijkse premie van de GemeentePolis VGZ waardoor deze lager uitvalt.

De collectieve zorgverzekering ziet er als volgt uit:

Basisverzekering			
	Eigen risico per jaar	Bruto-premie	Netto-premie
VGZ Ruime Keuze Korting 6%	€ 385,-	€ 120,95	€ 113,69*

Aanvullende Verzekeringen				
	Bruto-premie	Gemeentelijke bijdrage	Netto-premie	Premie incl. Basisverzekering
VGZ GemeentePakket Compleet	€ 41,55	€ 30,00	€ 11,55*	€ 125,24*

	GemeentePakket Compleet, € 0,- Eigen Risico	€ 70,95	€ 43,00	€ 27,95*	€ 141, 64*
* Premiebedragen worden jaarlijks opnieuw bepaald door VGZ.					
Wat	De regeling zal worden gecontinueerd. We blijven inzetten op het bekendmaken van deze regeling onder de doelgroep (zie hiervoor de onderdelen m.b.t. de campagne). De informatie betreffende de collectieve ziektekostenverzekering zal daarnaast ook meer onder de aandacht worden gebracht bij ketenpartners, zodat ook zij mensen op deze voorziening kunnen wijzen.				
Wanneer	Niet van toepassing				

Individuele inkomenstoeslag																	
Parameters	Voor mensen die lange tijd van een inkomen, gelijk aan of rond de bijstandsnorm, moeten rondkomen, bestaat er de individuele inkomenstoeslag. Als inwoners lange tijd van een inkomen op of rond bijstandsniveau moeten rondkomen en geen of weinig eigen vermogen hebben, dan kunnen zij vaak niet meer reserveren voor de grotere, incidentele tegenslagen zoals witgoed dat kapot gaat (een wasmachine, koelkast, enzovoorts). Met de individuele inkomenstoeslag worden inwoners in staat gesteld om dit weer te doen. Inwoners kunnen in aanmerking komen voor individuele inkomenstoeslag als zij: • Ouder dan 21 jaar zijn, maar jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd; • Geen vermogen boven de vastgestelde grens hebben; <table border="1"> <thead> <tr> <th>Leefsituatie</th><th>Maximaal toegestaan vermogen</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gezamenlijke huishouding</td><td>€ 12.240,-</td></tr> <tr> <td>Alleenstaande ouder</td><td>€ 12.240,-</td></tr> <tr> <td>Alleenstaande</td><td>€ 6.120,-</td></tr> </tbody> </table> • Al drie jaar of langer een inkomen hebben gelijk aan of rond de bijstandsnorm (referteperiode); • De afgelopen drie jaar géén studiefinanciering (WSF) of WTOS-tegemoetkoming ontvangen hebben; • Actief geprobeerd hebben om hun inkomenspositie te verbeteren; • De afgelopen twaalf maanden niet al een individuele inkomenstoeslag ontvangen hebben; • Geen uitzicht hebben op betaald werk waarmee zij meer inkomen krijgen dan de geldende bijstandsnorm. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de gezinssituatie. Hieronder zijn de verschillende toeslagen weergegeven. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Leefsituatie</th><th>Toeslag</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gezamenlijke huishouding</td><td>€ 576,-</td></tr> <tr> <td>Alleenstaande ouder</td><td>€ 519,-</td></tr> <tr> <td>Alleenstaande</td><td>€ 403,-</td></tr> </tbody> </table> Als het inkomen de afgelopen drie jaar hoger is geweest dan de geldende bijstandsnorm en het vermogen boven de vastgestelde grens lag, dan hebben inwoners geen recht op de individuele inkomenstoeslag.	Leefsituatie	Maximaal toegestaan vermogen	Gezamenlijke huishouding	€ 12.240,-	Alleenstaande ouder	€ 12.240,-	Alleenstaande	€ 6.120,-	Leefsituatie	Toeslag	Gezamenlijke huishouding	€ 576,-	Alleenstaande ouder	€ 519,-	Alleenstaande	€ 403,-
Leefsituatie	Maximaal toegestaan vermogen																
Gezamenlijke huishouding	€ 12.240,-																
Alleenstaande ouder	€ 12.240,-																
Alleenstaande	€ 6.120,-																
Leefsituatie	Toeslag																
Gezamenlijke huishouding	€ 576,-																
Alleenstaande ouder	€ 519,-																
Alleenstaande	€ 403,-																
Wat	De regeling zal worden gecontinueerd. We blijven inzetten op het bekendmaken van deze regeling onder de doelgroep (zie hiervoor de onderdelen m.b.t. de campagne) .																
Wanneer	Niet van toepassing																

Individuele studietoelage

Parameters	Via een studie kunnen inwoners hun kennis vergroten. Een diploma is een bewijs dat iemand gemotiveerd is en veel in zijn mars heeft. Voor mensen met een arbeidsbeperking is dat extra belangrijk. Mensen met een arbeidsbeperking hebben een extra (financieel) steuntje in de rug nodig als het gaat om studeren. De drempel om te lenen is een stuk hoger, omdat de kans op een baan later lager is. Voor deze groep is het bovendien moeilijker om studie te combineren met een bijbaan. De individuele studietoelage vindt zijn grondslag in de Participatiewet. De kosten van deze toelage komen echter terug op het overzicht van uitgaven minimeleid. Inwoners in Cuijk kunnen in aanmerking komen voor de individuele studietoelage als zij: • Minimaal 18 jaar oud zijn; • Een beperking hebben; • Studiefinanciering (WSF) of een tegemoetkoming op grond van de WTOS ontvangen; • Geen of weinig vermogen hebben; • Op zich wel kunnen werken maar niet zoveel, dat zij er zelf het minimumloon mee kunnen verdienen. De hoogte van de individuele studietoelage bedraagt € 183,- per maand. Een studietoelage wordt toegekend voor een periode van 12 maanden. Om recht te doen aan de functie van inkomensondersteuning, wordt deze toelage in gelijke maandelijkse delen uitbetaald. Aangezien het ongewenst is dat de toelage blijft doorlopen na het beëindigen van de studie, is tevens bepaald dat de toelage stopt zodra betrokkene niet meer voldoet aan de voorwaarden, bijvoorbeeld doordat de studie wordt beëindigd. Na 12 maanden volgt een herbeoordeling.
Wat	De regeling zal worden gecontinueerd. We blijven inzetten op het bekendmaken van deze regeling onder de doelgroep (zie hiervoor de onderdelen m.b.t. de campagne) Dit doen we in samenwerking met Werk en Inkomen, gezien deze regeling haar grondslag heeft in de Participatiewet en inhoudelijke wijzigingen van de regeling via het beleid omtrent de Participatiewet verloopt.
Wanneer	Niet van toepassing

Reductieregeling

Parameters	Voor inwoners met een laag inkomen is het soms lastig om mee te kunnen blijven doen aan sociale, sportieve, culturele of maatschappelijke activiteiten. Voor deze kosten kent onze gemeente de Reductieregeling. Inwoners kunnen meedoen met de Reductieregeling als hun inkomen niet hoger is dan 115% van de geldende bijstandsnorm en het vermogen niet boven de wettelijke grens uitkomt. Deze grens is als volgt:								
<table><tr><th>Leefsituatie</th><th>Maximaal toegestaan vermogen</th></tr><tr><td>Gezamenlijke huishouding</td><td>€ 12.240,-</td></tr><tr><td>Alleenstaande ouder</td><td>€ 12.240,-</td></tr><tr><td>Alleenstaande</td><td>€ 6.120,-</td></tr></table>	Leefsituatie	Maximaal toegestaan vermogen	Gezamenlijke huishouding	€ 12.240,-	Alleenstaande ouder	€ 12.240,-	Alleenstaande	€ 6.120,-	
Leefsituatie	Maximaal toegestaan vermogen								
Gezamenlijke huishouding	€ 12.240,-								
Alleenstaande ouder	€ 12.240,-								
Alleenstaande	€ 6.120,-								

De Reductieregeling kan bijvoorbeeld ingezet worden voor:

- Abonnementen, seizoenskaarten en entreegelden voor musea, sportevenementen, de schouwburg, bioscoop of bibliotheek.
- Contributies voor (sport-)verenigingen, hobbyclubs, ouderenorganisaties, muziekschool
- Contributie voor de peuterspeelzaal
- Abonnement op internet, krant en/of tijdschrift voor senioren tegen sociaal isolement (vrijwillige) ouderbijdrage voor schoolactiviteiten
- Schoolreisjes en -kampen of excursies

Bij een toekenning van de Reductieregeling bedraagt de hoogte van het bedrag € 174,- per gezinslid per kalenderjaar. Ter bevordering van de maatschappelijke participatie van schoolgaande kinderen, wordt een éénmalige tegemoetkoming voor kinderen € 225,- per kind per schoolcarrière toegekend.

De bedragen worden jaarlijks geïndexeerd.

Wat De regeling zal worden gecontinueerd. We blijven inzetten op het bekendmaken van deze regeling onder de doelgroep (zie hiervoor de onderdelen m.b.t. de campagne) .

Wanneer Niet van toepassing.

Schuldhulpverlening

Parameters De gemeente zal daar waar mogelijk, problematische schulden zoveel mogelijk zien te voorkomen. Schulden vormen een belemmering voor de deelname aan de maatschappij en daarom wordt aan alle inwoners, binnen de gestelde (wettelijke) kaders, ondersteuning geboden om de schuldsituatie op te lossen of beheersbaar te maken. Hierbij staat de zelfredzaamheid van de burger centraal. De gemeente biedt de kans om de schuldsituatie te voorkomen c.q. op te lossen, maar de burger blijft zelf verantwoordelijk voor het slagen van dit traject.

In principe is schuldhulpverlening toegankelijk voor iedere inwoner van 18 jaar en ouder, mits ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie van onze gemeente, die hulp of advies wenst bij het regelen van diens financiën. Er wordt geen inkomens- of vermogensgrens gehanteerd voor de toegang tot schuldhulpverlening. Daarmee wordt aangesloten bij het uitgangspunt van de wet dat schuldhulpverlening breed toegankelijk dient te zijn.

De doelgroep is in principe elke inwoner met problematische privéschulden. Een tweetal doelgroepen worden specifiek genoemd.

Ouders met minderjarige kinderen

Ouders met minderjarige kinderen verdienen op grond van de wet 14 extra aandacht ter voorkoming van de negatieve gevolgen van schulden op de ontwikkeling van minderjarige kinderen. Als er sprake is van gezinnen met inwonende kinderen kan, wanneer dit nodig blijkt, via de ketenpartners op het maatschappelijke vlak extra aandacht gegeven worden aan de situatie van deze gezinnen en de situatie van de kinderen.

Zelfstandigen

Burgers met zakelijke schulden, zelfstandige ondernemers, kunnen een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). Wanneer de onderneming niet levensvatbaar blijkt, kan, als de klant een 'natuurlijk persoon' wordt, wel een beroep gedaan worden op schuldhulpverlening. Hiermee worden klanten die schulden hebben als gevolg van de liquidatie van hun onderneming niet uitgesloten. Bedrijven kunnen geen aanspraak maken

	op schuldhulpverlening vanuit de gemeente, omdat zij géén natuurlijke personen zijn en voor hen andere rechtsmiddelen bestaan (zoals herfinanciering van het bedrijf).	
Wat	Op dit moment is onze gemeentelijk schuldhulpverlening ondergebracht bij PLANgroep. In 2019 gaat er een nieuwe aanbesteding starten waarbij de vraag voor gemeentelijke schuldhulpverlening opnieuw uitgezet wordt. Dit wordt op Land van Cuijk niveau opgepakt. De uitvraag zal grotendeels hetzelfde zijn als wat we de afgelopen vier jaar ingekocht hebben. Wel zal het onderdeel 'preventie' nadrukkelijk worden toegevoegd. Hierbij richten we ons vooral op: • Outreachment • Begeleiding tijdens traject bewindvoerders	
Wanneer	In kwartaal 2 van 2019 gaan we starten met de aanbesteding. De nieuwe aanbesteding zal per 1-1-2020 ingaan met een minimale looptijd van tenminste twee jaar.	

3.2.2 Intensivering samenwerking Leergeld en Doejemee

In de kamerbrief Kansen voor alle Kinderen uit 2016 heeft de staatsecretaris van SZW € 85 miljoen aan gemeenten toegewezen voor de bestrijding van kinderarmoede (de zogenoemde Klijnsma gelden). Voor Cuijk betekent dit jaarlijks € 92.158,-. Ter besteding van deze middelen zijn we in 2017 gestart met de samenwerking tussen de gemeente en stichting Leergeld en Doejemee. Beide organisaties zijn lokaal ingebed en zijn daarom in staat om maatwerkvoorzieningen te bieden voor kinderen die opgroeien in armoede. Hierbij biedt Stichting Leergeld met name curatieve voorzieningen voor kinderen in armoede, terwijl Stichting Doejemee zich meer richt op preventie. De voorzieningen die beide organisaties leveren dragen bij aan het beter laten participeren van de doelgroep.

Een evaluatie van de werkzaamheden in 2017 en 2018 laat zien dat zowel Leergeld als Doejemee een groeiend aantal kinderen dient. Ondanks deze groei zien we echter ook dat er nog een aantal blinde vlekken zijn en dat we de dienstverlening nog passender op de vraag van vandaag kunnen afstemmen. Dit vraagt dan ook om een intensievere samenwerking voor 2019 en verder.

Stichting Leergeld

Met stichting Leergeld is het gesprek aangegaan over wat zij voor kinderen in armoede in de gemeente kunnen betekenen. Doordat stichting Leergeld met veel vrijwilligers achter de voordeur komt, wordt problematiek duidelijk in beeld gebracht en vindt maatwerk plaats als het gaat om het verstrekken van voorzieningen. Deze aanpak heeft er (evenals de grotere slagkracht) toe geleid dat het aantal gehonoreerde aanvragen is toegenomen met de toekenning van de Klijnsma gelden. Een goed teken wat er aan bijdraagt dat we als gemeente de samenwerking met stichting Leergeld willen continueren.

Stichting Leergeld	
Wat	Met stichting Leergeld wordt bekeken hoe we de dienstverlening, zoals deze in 2017 is ingezet, kunnen continueren en verder kunnen professionaliseren. In 2017 en 2018 zien we een grote toename van het aantal kinderen dat door stichting Leergeld geholpen is. Dit heeft zijn effecten gehad op de organisatie. 2019 staat dan ook in het teken van verder professionaliseren en nog beter kinderen proberen te bereiken en ondersteunen. Als gemeente willen we dit faciliteren en ondersteunen. Naast haar reguliere taken in het ondersteunen van kinderen is stichting Leergeld zich zeer bewust

	van het netwerk waar zij zich in begeven. Er wordt door Leergeld dan ook veel aandacht en tijd gestopt in kennisdeling met andere organisaties zoals stichting Doejemee. Hiermee wordt geprobeerd zoveel mogelijk dubbelingen te voorkomen. Als gemeente kunnen we deze integrale benaderen nog beter faciliteren dan we tot nu toe gedaan hebben. Over de inrichting hiervan zijn we met Leergeld in gesprek.
Wanneer	Met Leergeld wordt gedurende 2019 gesproken over het intensiveren van de samenwerking. Dit met als doel een meer structurele (langdurige) samenwerking op te zetten. Vervolgens zal Leergeld in 2019 een gecombineerde subsidieaanvraag voor 2020 aanvragen.
Kosten	De kosten welke gepaard gaan met de dienstverlening die Leergeld biedt is gebaseerd op een door Leergeld aangevraagd subsidiebedrag. Hiermee sluiten we aan bij de behoefte van Leergeld. Het in dit document opvoeren van kosten maakt dit lastig. We gaan echter bij de kosten uit van de aanvraag die Leergeld voor 2019 gedaan heeft en houden deze aan als jaarlijkse uitgaven. Voor 2019 betrof dit € 70.000,-.

Stichting Doejemee

Samen met Doejemee is gekeken naar een aantal voorzieningen die zij treffen in het kader van armoedebestrijding onder kinderen. Na anderhalf jaar is de dienstverlening van Doejemee door zowel gemeente als Doejemee zelf geëvalueerd. We hebben geconstateerd dat de voorzieningen waar Doejemee subsidie voor verkregen heeft, hebben bijgedragen aan het laten participeren van kinderen welke in armoede leven. We hebben echter ook geconstateerd dat we met deze diensten een te kleine doelgroep hebben weten te bereiken maar nog meer dat er op het gebied van bewustwording onder kinderen een hoop te winnen valt. De nadruk voor 2019 en verder komt dan meer te liggen op het gebied van educatie ter bewustwording/ voorkoming van armoede. Deze beweging sluit uitstekend aan bij dit beleidsplan waarbij er meer ruimte voor preventie komt.

Stichting Doejemee	
Wat	Met Doejemee bespreken we de mogelijkheid tot het doorontwikkelen en implementeren van de integrale aanpak. Doejemee is in veel gemeenten op zowel sport, cultuur, onderwijs en armoede aan de slag met kinderen. Tot voor kort waren dit op zich zelf staande programma's zonder overkoepelend doel. In 2019 willen we dit met Doejemee veranderen. We streven naar een integrale aanpak op scholen waar Doejemee een programma gaat aanbieden waarin alle bovengenoemde thema's terugkomen. Doejemee spreekt hierbij van een menukaart. Onderdeel van deze menukaart zijn o.a. de co-creatiesessies met kinderen zoals het Kidscongres, een lesprogramma om kinderen in bekendheid met geld en armoede te geven, coaching van leerkrachten. Naast de menukaart blijft Doejemee ook enkele curatieve voorzieningen aanbieden. Zo blijft Sjors Sportief actief in de gemeente en blijft Doejemee inzetten op de speelgoedbank-bus.
Wanneer	Met Doejemee wordt gedurende 2019 gesproken over het intensiveren van de samenwerking. Dit met als doel een meer structurele (langdurige) samenwerking op te zetten. Vervolgens zal Doejemee in 2019 een gecombineerde subsidieaanvraag voor 2020 aanvragen.
Kosten	De kosten welke gepaard gaan met de dienstverlening die Doejemee biedt is gebaseerd op een door Doejemee aangevraagd subsidiebedrag. Hiermee sluiten we aan bij de behoefte van Doejemee. Het in dit document opvoeren van kosten maakt dit lastig. We gaan echter bij de kosten uit van de aanvraag die Doejemee voor 2019 gedaan heeft en houden deze aan als jaarlijkse uitgaven. Voor 2019 betrof dit € 10.402,-.

3.3 Passende (gemeentelijke) dienstverlening

Onze inwoners vragen in deze tijd om een andere benadering. Hier willen we graag het verschil durven te maken door steeds meer maatwerk te gaan leveren. Uitgangspunt hierbij moet gaan zijn: één gezin, één plan, één regisseur. Dit houdt in dat als er meerdere problemen spelen deze door ene regisseur in beeld gebracht dient te worden, er één plan van aanpak komt en dit vervolgens bij verschillende vakgebieden uitgezet wordt. Dit betekent een omslag in onze manier van werken en zal meer vragen van onze professionals. Een uitwerking hiervan is het innovatief en laagdrempelig bereikbaar maken van onze voorzieningen. De groter wordende verantwoordelijkheid bij onze professionals zal gepaard gaan met dat er soms dingen mis zullen gaan. Onze kwalitatieve dienstverlening zal echter een impuls krijgen.

3.3.1 Integrale toegang

Momenteel wordt Sociaal Domein breed gewerkt aan de ontwikkeling van een integrale toegang. Uitgangspunt hierbij is om de inwoner dichtbij huis, snel en doelgericht te helpen, waarbij oog is voor integrale arrangementen en het leveren van maatwerk. Hierdoor beogen we vroegtijdig te signaleren en meer preventief te kunnen werken. Hierbij kijken we niet alleen naar de voorzieningen die we als gemeente bieden, maar ook naar de mogelijkheden binnen het voorliggend veld, eerstelijns en tweedelijns zorg. We streven daarbij naar een toegang die bereikbaar is via één loket, één telefoonnummer en één emailadres.

Integrale toegang	
Wat	Om de ondersteuning aan onze inwoners op een adequate wijze vorm te geven, is het van belang om één integrale toegang te ontwikkelen, waar inwoners met al hun vragen op het gebied van leefbaarheid, werk en inkomen, jeugd en ondersteuning terecht kunnen. Via de methode van brede vraagverheldering, worden alle ondersteuningsvragen op eenzelfde manier verkend. Hierbij is het van belang om de bestaande kokers los te laten, en de ondersteuningsvraag integraal te benaderen.
Wanneer	2019 en 2020

3.3.2 Integrale dienstverlening

Het bieden van een passende dienstverlening gaat verder dan alleen het inrichten van een integrale toegang voor onze inwoners. Dit is met name van belang wanneer er problematiek bestaat op verschillende leefgebieden. Een voorbeeld hiervan zijn inwoners die laaggeletterd zijn. Hun problematiek kan op het eerste gezicht klein ogen, maar is vaak een oorzaak voor complexe hulpvragen.

In de gemeenten Cuijk, Grave en Mill en Sint Hubert wordt in dit kader momenteel in nauwe samenwerking met diverse partijen gestart met een nieuwe methodiek voor (complexe) hulpvragen van inwoners. Deze methodiek is gestoeld op het voorbeeld in de wijk de Ruwaard in de gemeente Oss. Uitgangspunt hierbij is dat bij de oplossing voor een hulpvraag zoveel mogelijk aangesloten wordt bij de wensen en de oplossingen die de inwoner zelf aandraagt. Hiermee laten we niet de systeemwereld van de gemeente leidend zijn, maar hebben we oog voor de leefwereld van inwoners.

Integrale dienstverlening	
Wat	Bij steeds meer gemeenten groeit het besef dat de huidige aanpak voor kwetsbare mensen anders moet. Mensen die jaar in jaar uit schaarste ervaren en niet kunnen rondkomen, ervaren chronische stress. Dat tast hun mentale vermogens aan. Ze worden minder goed in plannen, gaan bij de dag leven en worden impulsiever. Dit vraagt van onze consulenten dat ze anders omgaan met hulpvragen. De Proeftuin methodiek, welke we nu aan het implementeren zijn, draagt bij aan de ontwikkeling in denken en doen van onze consulenten (en hulpverleners vanuit ketenpartners). Deze methodiek

gaat uit van drie vragen die in een persoonlijk gesprek aan de cliënt wordt gesteld.

- Wat wil ik?
- Wat kan ik?
- Wat heb ik nodig?

Op basis van de antwoorden op deze vragen worden de juiste partijen gezocht die een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van de hulpvraag. Dit kunnen professionals zijn, maar ook organisaties uit de nuldlijn. Samen met die partijen wordt één plan ontwikkeld, waarbij regels en systemen niet belemmerend mogen zijn. Zodoende wordt aangesloten bij de leefwereld van de inwoner, staat niet het aanbod van organisaties maar de vraag van de inwoner centraal en is er ook ruimte voor het verbinden van formele en informele zorg.

Inmiddels hebben al diverse organisaties zich verbonden aan deze methodiek en staat het ook voor andere partijen open om zich aan te sluiten, waardoor een projectgroep is ontstaan bestaande uit zowel gemeenten als de aangesloten organisaties. Dit moet ertoe leiden dat de hulpverlening aan inwoners integraal, laagdrempelig en ontschot kan worden aangeboden, doordat verschillende partijen betrokken bij het Sociaal Domein op een eenduidige wijze werken. De inwoner zich zodoende overal kan melden met een hulpvraag. De komende periode zal de projectgroep deze methodiek verder uitwerken en uitrollen. Ook armoedebeleid wordt betrokken bij deze methodiek.

Wanneer 2020/ 2021

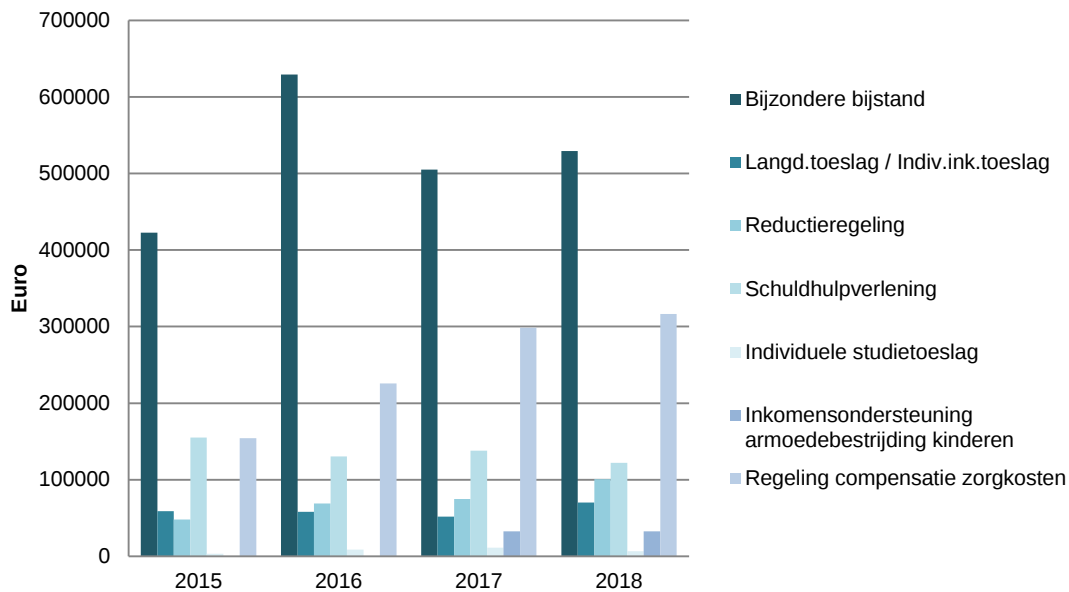
3.4 Financiering

De verschuiving van curatieve naar preventieve voorzieningen is er één die niet gepaard gaat zonder investering.

Wat we namelijk zien is dat we niet kunnen stoppen met curatieve voorzieningen om preventie mogelijk te maken. We hebben te maken met een fase waarin we “dubbel” investeren. Deze fase breekt nu aan.

Er zijn hiervoor mogelijkheden binnen de huidige begroting van het minimabeleid. De afgelopen jaren zien we de totale uitgaven voor het minimabeleid stabiliseren (zie grafiek 2). Daarnaast ontvangen we sinds 2017 vanuit het Rijk ‘Klijnsma middelen’. Deze middelen zijn door de toenmalige staatssecretaris Klijnsma beschikbaar gesteld om armoede onder kinderen te bestrijden. Deze middelen zijn echter niet als zodanig geoormerkt en kunnen dus meerdere doelen dienen. Een deel van deze Klijnsma middelen wordt in de gemeente Cuijk besteed aan de subsidiëring van Stichting Leergeld en Stichting Doejemee ten behoeve van het bestrijden van armoede onder kinderen. Er is daarnaast voor gekozen om de overgebleven Klijnsma middelen wel te reserveren binnen het minimabeleid. Deze ruimte binnen de Klijnsma middelen wenden we aan voor de extra investering op preventie en vroegsignalering.

Uitgaven Minimabeleid 2015-2018

Grafiek 2: Uitgaven minimabeleid Cuijk in de periode 2015-2018

3.4.1 Dekking

Om de dubbele investering klein en behapbaar te houden wenden we ons tot de inzet van de Klijsma gelden. Voor 2019 is er in de begroting immers geen rekening gehouden met een extra budgetvraag omtrent ons armoedebeleid. De ruimte binnen de Klijsma gelden zetten we graag in ten gunste van ons armoedebeleid en realisatie van preventieve voorzieningen hoort hierbij. In tabel 5 is een overzicht van de hoogte van de Klijsma gelden weergegeven en waar we deze (in 2019) aan denken te besteden. Voor de jaren hierna is een dergelijk overzicht nog niet beschikbaar, maar zijn we voornemens om niet buiten het budget van de Klijsma gelden te geraken.

BUDGET KLIJSMA GELDEN 2019			
IN		UIT	
Klijsma gelden	€ 92.158,-	Subsidie stichting Leergeld	€ 70.000,-
		Subsidie stichting Doejemee	€ 10.402,-
		Pilot bewindvoering (opstart)	€ 3.268,-
		Pilot bewindvoering (implementatie)	€ 3.420,-
		BKR Tool "Vindplaats Schulden"	€ 3.000,-
		Campagne fysieke informatievoorziening	€ 1.000,-
Totaal	€ 92.158,-	Totaal	€ 91.090,-

Tabel 5: Overzichten budget Klijsma-gelden

3.4.2 Risico's

Uitvoering geven aan het armoedebeleid brengt een aantal financiële risico's met zich mee.

Autonome factoren

De mate waarin gebruik wordt gemaakt van de middelen uit het armoedebeleid is afhankelijk van een aantal factoren waar wij niet direct invloed op hebben. Onderdeel hiervan is bijvoorbeeld de ontwikkeling van de economische situatie, landelijke politieke keuzes die kunnen wijzigen als er een nieuw kabinet aantreedt en mondiale aspecten zoals de ontwikkelingen in de vluchtelingenstroom.

Open-eind karakter

In de begroting wordt gerekend met enkele aannames over de omvang van de doelgroep en het gebruik van de minimaregelingen. De minimaregelingen betreffen echter open-einde-regelingen: een inwoner die in aanmerking komt voor de minimaregelingen zal deze altijd krijgen toegekend, ook als het budget op is. Hierdoor bestaat het risico op het overschrijden van het budget. Om het risico op budgetoverschrijding te beperken worden het gebruik van de minimaregelingen en de kosten van de verschillende regelingen ieder jaar gemonitord. Daarnaast is de verwachting, dat de beoogde verschuiving naar de inzet van meer preventieve maatregelen helpt bij het terugdringen van de kosten voor de (curatieve) minimavoorzieningen.

3.5 Planning

Na vaststelling van dit beleidsplan dient het nieuwe armoedebelief verder uitgewerkt en geïmplementeerd te worden. De nieuwe beleidsmaatregelen worden in de komende jaren verder ontwikkeld, onder andere door afspraken te maken met partners. In tabel 6 wordt een tijdspad aangegeven voor de voorgestelde doorontwikkeling.

Wat	Wanneer											
	2019			2020				2021				2022
	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Preventie												
Intensivering SamenSterker												
Pilot bewindvoering												
Campagne informatievoorziening												
Vroegsignalering												
Voorkomen financiële barrières												
Actualisatie minimaregelingen												
Intensivering samenwerking Leergeld en Doejemee												
Passende dienstverlening												
Integrale toegang												
Integrale ondersteuning												

Tabel 6: Globale planning uitvoering beleidsplan

Bijlage 1: betrokken ketenpartners

Bij de totstandkoming van dit beleidsplan is een klankbordgroep bestaande uit diverse ketenpartners samengesteld. Deze ketenpartners hebben tijdens dialoogtafels, een-op-een gesprekken en via interviews input geleverd waarmee dit beleidsplan opgesteld is.

Uiteindelijk hebben onderstaande partners zich allen positief uitgesproken over dit plan en zien zij, met de uitvoering van dit plan, de toekomst met veel vertrouwen tegemoet.

Betrokken ketenpartners:

- Adviesraad Sociaal Domein Cuijk
- Adviesraad Sociaal Domein Grave
- Adviesraad Sociaal Domein Mill en Sint Hubert
- Uitvoering Sociaal Domein CGM
- Stichting Welzijn Ouderen Cuijk (SWOC)
- Welzijn Ouderen Grave
- Stichting Welzijn Ouderen Mill en Sint Hubert (SWOM)
- Zorgcoöperatie VGZ
- Woningcorporatie Mooiland
- Vincentius vereniging Cuijk
- Sociom
- PLANgroep
- Voedselbank
- Biblioplus
- MEE
- Rabobank
- Novadic Kentron
- Stichting Leergeld
- Stichting Doejemee
- Grave Helpt!
- Esters Welzijn

Naast gesprekken met ketenpartners is er ook getracht een klankbordgroep met mensen behorend tot de doelgroep te formeren. Een uitvraag naar inwoners die input willen leveren in het kader van dit beleidsplan heeft geleid tot twee aanmeldingen. Met deze inwoners zijn gesprekken gevoerd over hoe zij ons huidige minimabeleid ervaren. Hun op- en aanmerkingen zijn meegenomen in verdere vormgeving van het beleidsplan.